

[Kristen Amby.]

Men heroverfor maa jeg saa sige, at de Rygter, man Gang paa Gang hører om, hvad der skal ske i den nærmeste Tid — man ved ikke engang, om det skal ske, men man læser disse Rygter om Gælds-sanereringen og de dertil knyttede Love —, de virker over for en Politik af den Karakter — at man vil have Byggeriet og Beskæftigelsen i det hele taget i Gang og Obligationskurserne i Vejret — som en Knyt-næve til et blaat Øje. Hvis der er virkelig alvorlig Vilje hos Regeringspartierne Medlemmer — og det tror jeg, der er, det gælder i hvert Fald en hel Del af dem — til at løse Boligspørgsmaalet og Beskæftigelsesspørgsmaalet og løse det rationelt, saa kan man ikke, samtidig med at man vil hæve Obligationskurserne, lave en Masse Foranstaltninger, hvorved Obligationskurserne gaar ned, Foranstaltninger, der i øvrigt ingen rimelig Grund er til, saadan som Forholdene er i Dag — man kan ikke samtidig blæse og have Mel i Munden.

Det er i Aar Jubilæumsaar for Begyndelsen til Bondens Frigørelse. Bonden blev fri ved at blive en fri Mand paa fri Jord, og vi ved alle sammen, hvad det har at betyde for Bøndernes Kultur og for Landets Kultur. De, der ikke kom med, var Arbejderne. Politisk Frihed var ikke nok, social Frihed er ogsaa nødvendig. Og for virkelig at have social Frihed er det nødvendigt, at man føler, man har et Sted, hvor man hører hjemme, hvor man har noget at eje og noget at værge. Derfor slutter jeg med at sige, at det var en passende Opgave for Politikken i Dag, i dette Jubilæumsaar, at gøre det muligt i en langt større Udstrækning end hidtil, at de mindrebemidlede og de fattige, som tør sætte Børn i Verden, som har Tillid til Livet, fik et Sted, der var deres eget, og ikke skulde bo i Etagehuse. For før eller senere bliver ethvert Etagehus lavet til Proletarhus. Jeg saa som ung Student, hvordan man byggede nye, dejlige Ejendomme ude paa Islands Brygge i 1914 — hvad er det nu? Et Proletarkvarter! Men det er ikke Vorherres Mening, og det er ikke Tilværelsens Mening, at Folk, der har Børn, skal bo stuvet sammen i disse Ejendomme. Og derfor siger jeg: Lad os bruge den Tid, vi nu har, lad os bruge den Anledning, Aaret giver os, til at løse en stor og en vigtig Opgave.

Valdemar Sørensen: Det foreliggende Lovforslag har til Hensigt at yde økonomisk Støtte til Boligbyggeri over hele Landet med de to Hovedformaal, dels at bøde

paa Arbejdsløsheden og dels at sikre en tilstrækkelig Tilgang af nye Boliger. Hvorvidt der nu er lige stærk Trang til det alle Steder, skal jeg lade være usagt; det vil naturligvis navnlig for Byernes Vedkommende være afhængig af deres Boligforhold og deres Vækstbetingelser. De Bemærkninger, jeg har at gøre, refererer sig først og fremmest til Tilstanden her i Hovedstaden, hvor Problemerne gennem Aarene, og ogsaa i det Øjeblik, vi befinder os i, er mest tilspidset.

Det er allerede sagt under denne Forhandling som saa ofte før, at Byggeriet maa betegnes som det, man kalder en Nøgleindustri, hvis Beskæftigelsesgrad ogsaa er afgørende for Beskæftigelsesforholdene i en lang Række af andre Produktionsgrene. En Slags Forklaring paa Arbejdsløshedstallets Bevægelser kan derfor ogsaa findes i Byggeriets vekslende Produktivitet. Ser man paa den københavnske Boligstatistik's Tal, viser det sig da ogsaa, at medens der i Maj 1937 var 6 100 Lejligheder under Opførelse i Københavns Kommune, saa var det tilsvarende Tal i November 2 400. Naturligvis vil Efteraarets Produktionstal som Følge af Sæsonforholdene kun undtagelsesvis være paa Højde med Foraarets, men man skal dog helt tilbage til April 1922 for i København at finde et lavere Tal.

Det er givet, at et saadant Produktionsfald maa medføre stærkt forøget Arbejdsløshed, ikke alene i de egentlige Byggefag, men alle de Steder i Erhvervslivet, hvor Beskæftigelsesgraden følger Svingningerne i Byggeriets Produktivitet. Og selv om jeg er ude af Stand til at bedømme Forholdene i det øvrige Land, maa jeg derfor være enig med den højtærede Indenrigsminister i, at det er i allerhøjeste Grad ønskeligt, ja, paakrævet, allerede af Hensyn til Beskæftigelsesforholdene at træffe Foranstaltninger til Udvidelse af Boligbyggeriet. Spørgsmaalet er for mit Vedkommende blot, om de Midler, Lovforslaget anviser, vil være tilstrækkelige.

Gaar jeg for at finde nogen Vejledning herom ud fra Forholdene i København, viser det sig, at der fra November 1936 til November 1937 her fuldførtes 7 800 Lejligheder; heraf kun 1 250 Lejligheder med offentlig Støtte af en eller anden Art, medens den tunge Ende af Produktionen var Resultatet af den private Byggevirksomheds Initiativ uden Hjælp fra Stat eller Kommune. Forudsættes det nu, at alle de Laanemidler, Lovforslaget kan stille til Raadighed i de tre Hovedstadskommuner, København, Frederiksberg og Gentofte,